

Bakker Stam vertelt

Afgelopen zomer overleed Jaap Stam in de leeftijd van 92 jaar.

Als één van de oudere Ursemmers werd Jaap Stam, beter bekend als bakker Stam, afgelopen voorjaar geïnterviewd. Graag willen wij dit gesprek met hem hier weergeven. Bereid om te vertellen, maar hij kon het zich allemaal niet meer goed herinneren. Gelukkig stonden zijn zoon Piet en dochter Thea hem bij om de herinneringen op te halen. Hij heeft ons een beeld geschetst hoe een gezin in de bijna achter ons liggende eeuw in West-Friesland geleefd heeft.

Geboren in 1907, in de Noordermeer gemeente Wognum, werd ik al vroeg wees. Mijn vader overleed al in 1914, waarna moeder met zes jonge kinderen achter bleef. Naast een paar koeien was er de bessentuin, waar wij kinderen al snel moesten meehelpen om bessen te plukken. Deze werden naar de veiling in Zwaag gebracht.

Na het doorlopen van de lagere school ging ik in de Beemster bij een boer werken maar liever werd ik bakker, dat trok me veel meer. Toen ik in 1929 de kans kreeg om als bakkers-knecht bij Vlaming in de Noorddijk te komen werken, greep ik die met beide handen aan. Ik verdiende toen f 10,- per week, inclusief kost en inwoning. Bakker Vlaming en zijn vrouw overleden in 1930.

Ik trouwde hals over kop met de dochter, Geertje Vlaming, want toen mocht je als ongehuwden niet onder één dak slapen, zo kon de bakkerij blijven bestaan. Ik stond om 3 uur in de bakkerij en bakte vier soorten brood, roggebrood en beschuit. Een brood kostte toen nog 16 cent. Eén keer was ik eerder begonnen, maar al snel stond de politie op de stoep. Vroeger dan drie uur beginnen met bakken mocht niet en venten met brood mocht niet eerder dan 10 uur. Ook had ik nog een paar koeien en varkens en anderhalve bunder land.

Dinsdags was mijn vrije dag, nou ja, vrij. Er was genoeg te doen, maaien en hooien en onderhoud plegen aan de machines in de bakkerij. Samen kregen Geertje en ik zes kinderen. Deze hielpen op hun beurt al jong met venten. Mijn wijk was de Noorddijk, Spierdijk, de Walingsdijk, Mijzen, Rustenburg en een stuk Heerhugowaard. Dit alles ging met paard en wagen. Er waren toen zeven bakkers in Ursem. In de oorlog bakten we samen in één bakkerij. dat bespaarde veel kolen en olie. Zo heb ik in de oorlog ook nog wapens, verstopt in melkbussen, met paard en wagen naar Haarlem gebracht. Ook bracht ik zondags mensen naar de kerk in m'n glazen brik. Toen het paard dood ging heb ik mijn eerste bakfiets gekocht, in Amsterdam. Met de bus heen en op de bakfiets terug. Ik maakte er een motor-tje op, maar dat mocht helaas niet. Je had toen een rijbewijs nodig en dat heb ik nooit kunnen halen. Het was hard werken en je maakte lange dagen. Veel vertier hadden we niet, maar de jaarlijkse kermis was een hoogtepunt. In de zomervakantie ging ik een dagje met de kinderen naar de "Bedriegertjes". Met paard en wagen naar Bergen. Moeder bleef thuis, er mocht eens een klant achterom komen. Ik had geen opvolger en ben in 1957 gestopt met de bakkerij. Ik was toen vijftig jaar en daarna heb ik een half jaar in een linoleumbakkerij gewerkt. Gelukkig kon ik al gauw bij de kaasfabriek "De Prinses" werken. Dat heb ik tot mijn 65ste gedaan. In 1977 ben ik met pensioen gegaan.

Jaap Stam trekt er op uit met paard en wagen om in zijn wijk van brood te voorzien.